

REHABILITACIJA

(funkcionalna reedukacija
fizijatrija
fizikalna medicina)

=terapeutska akcija u medicini

NEOPHODNO JE POZNAVATI :- različitost sportova
-karakteristike kineziološkog gibanja
određenih sportskih aktivnosti
-fiziologiju treninga i vježbi
-rizike preopterećivanja

UKRATKO :

osnov sportske patologije
trenutni (zadnji) trening program
biomehaničku strukturu gibanja koje je prethodilo povredi

SPORTSKE POVREDE

AKUTNE LEZIJE U MEKIM TKIVIMA PROIZVODE:

VASKULARNE
STANIČNE
KEMIJSKE

PROMJENE

VODE DO:

KRVARENJA
“OTEKLINA” (OTOKA)
BOLI...
GUBITAK FUNKCIJE

STANIČNA OŠTEĆENJA

OSLOBAĐANJE KEMIJSKIH MEDIJATORA (histamin, bradikinin, prostaglandin)

POVEĆANJE STANIČNE PROPUSNOSTI I KAPILARNE VAZODILATACIJE

EKSTRAVAZACIJA TEKUĆINE PREMA MEĐUSTANIČNOM (INTERTICIJALNOM) TKIVU

STANIČNI ODGOVOR EKSUDATA

DALJA UPALA MEKIH TKIVA

**KOLIČINA EDEMA I UPALE JE PROPORCIONALNA
LEZIJI (NJENOJ VELIČINI I TRAJANJU)**

ZATO JE

VRLO VAŽNO

KONTROLIRATI POVREDU OD POČETKA

JER TO

POMAŽE U REDUKCIJI PERIODA OPORAVKA

**VELIČINA OŽILJKA OVISI O STANIČNOM TIPU
I TIPI POVREDE.**

**VRIJEME “OPORAVKA OŽILJKA” OVISI O KOLIČINI
UPALNOG TKIVA I UPALNOJ REAKCIJI.**

KOD SVIH POVREDA JAVLJA SE

BOL

NJENA PERCEPCIJA MODULIRANA JE NAŠIM
NEUROTRANSMITERIMA

IZAZVANA JE

LEZIJOM MEKIH TKIVA
UPALNOM REAKCIJOM
NEHOTIČNOM (SKELETOMUSKULARNOM)

KONTRAKCIJOM

RELATIVNOM ISHEMIJOM POVRIJEĐENE REGIJE (zbog
povećanog mišićnog spazma koji olakšava nociceptornu aktivnost
pobuđenu kemijskim medijatorima)

OZLJEDU OBIČNO SLIJEDI

IMOBILIZACIJA ILI SLABA POKRETNOST

ŠTO DOVODI

DODATNE KOMPLIKACIJE

MOGUĆNOST KONTRAKTURA
MIŠIĆNE ATROFIJE
POGAĐANJE KARDIOVASKULARNE FUNKCIJE

RANA MOBILIZACIJA MORA SE PROVESTI ŠTO RANIJE ZBOG
REDUKCIJE EFEKATA IMOBILIZACIJE
I DA BI SE IZBJEGAO DUGI PERIOD OPORAVKA.

AKTIVNOST NAKON POVREDE

PERIOD OD 24-72 SATA MOŽE IMATI PRESUDNU VAŽNOST U OPORAVKU NAKON LEZIJE TKIVA.

KONTROLA BOLA I USPOSTAVA FUNKCIJE JE FUNDAMENTALNA.

PRVI ZADATAK

MINIMIZIRANJE AKUTNE RAKCIJE NA LEZIJU

TE

NASTOJATI POČETI REHABILITACIJSKU FAZU ŠTO JE MOGUĆE RANIJE

OVA PRVA FAZA TRAJE 24 SATA DO 3 DANA SADRŽI

ODMOR (MIROVANJE) I IMOBILIZACIJA

LED

KOMPRESIJA

ELEVACIJA

TERMOTERAPIJA

FAZA FORMIRANJA OŽILJKA

**TEŽNJA STVARANJU “DOBROG OŽILJKA” U MEKIM TKIVIMA
POPUNITI VRIJEME OD TRNUTKA OZLJEDE DO
REHABILITACIJE**

PRI TOME

**REDUCIRATI ILI ELIMINIRATI BOL
PREVENIRATI INFLAMATORNE PROMJENE
REDUCIRATI ZGLOBNU NEPOKRETNOST
ODRŽATI NORMALNI NIVO MOBILNOSTI**

1.KRIOTERAPIJA (prije i poslije rehabilitacijskog tretmana)

2.TERMOTERAPIJA

3.INFILTRACIJE

4.PASIVNA IMOBILIZACIJA

5.ELEKTROTHERAPIJA-TENS

GALVANSKA TERAPIJA

ELEKTRIČNA MIŠIĆNA TERAPIJA

FAZA REHABILITACIJE

**PROVODI SE ZBOG
VRAĆANJA NORMALNE NEUROMUSKULARNE FUNKCIJE.
VRAĆANJE SNAGE, IZDRŽLJIVOSTI, KARDIOVASKULARNOG
KAPACITETA, KOORDINACIJE, PROPRIOCEPCIJE I
MOGUĆNOSTI POVRATKA U SPORT.**

1. FLEKSIBILNOST- definirana kao normalna pokretnost zglobova i mekih dijelova u pasivnim i aktivnim pokretima.

2. snaga- definirana izometrički, kao maksimalna sila protiv stacionarnog otpora

- definirana izotonički kao maksimalna težina koja može biti savladana za koncentričnim skraćanjem ili ekscentričnim istežanjem mišićne kontrakcije

- definirana izokinetički kao maksimalni napor proizvedenog protiv ograničene “krute brzine”

**IZOMETRIČKE VJEŽBE: IZVODE SE U AKUTNIM FAZAMA
LEZIJE, KADA JE POKRET ZGLOBOM BOLAN.**

**KONTRAINDICIRAN ILI NEMOGUĆ ZBOG IMOBILIZACIJE.
TREBA GA ZAPOČETI TOLIKO BRZO KOLIKO JE SPORTAŠ
VOLJAN TOLERIRATI VOLJNU KONTRAKCIJU.**

**KADA JE TAJ IZOMETRIČKI NAPOR MOGUĆE PROMIJENITI U
RAZLIČITIM ZGLOBNIM KUTEVIMA, POČINJEMO S
DINAMIČKIM VJEŽBAMA.**

IZOTONIČNE VJEŽBE

**proizvode veći napredak u mišićnoj snazi
aparati, slobodni utezi, polivalentne pozicije**

IZOKINETČKE VJEŽBE

**BITNA PREDNOST OVE TEHNIKE JE TO DA
OMOGUĆUJE:**

“OTPOR PREMA BRZINI”, a ne prema snazi sportaša

APARAT SE PRILAGOĐUJE SNAZI SPORTAŠA

**REDUKCIJA BOLA DO MINIMUMA UZ MAKSIMALNU
UPORABU SNAGE**

OMOGUĆAVAJU KONCENTRIČNE KONCENTRACIJE

OMOGUĆAVAJU RANU I SIGURNU REHABILITACIJU

**OMOGUĆAVAJU IMPLICIRANJE VISOKE BRZINE POKRETA
što bitno doprinosi sportašima brzom povratku u šport**

**OMOGUĆAVAJU OBJEKTIVNO MJERENJE REZULTATA, a
rade istovremeno na snazi i izdržljivosti agonista i antagonista.**

PROGRAMI SU INDIVIDUALNI.

PROPRIOCEPCIJA

CILJ REHABILITACIJE: NEUROMUSKULARNA REEDUKACIJA I VRAĆANJE MAKSIMUMA FIZIČKE FUNKCIJE

NAPREDAK KOORDINACIJE – MEHANIZAM NEUROMUSKULARNE KONTROLE.

SENZORNA KOMPREENCIJA (SVEOBUHVAATNOST)

KINAESTHESIA (uzima u obzir kinestetične osjete iz mišića, ligamenata, tetiva, senzornih receptora da bi pokret bio moguć, osobito kod finih pokreta)

PLIOMETRIJA

PROVOĐENJE VJEŽBI BAZIRANIH NA EKSPLOZIVNIM MIŠIĆNIM KONTRAKCIJAMA.

poboljšava reflekse i koordinacijske sposobnosti, te brzinu i jakost više nego tradicionalne progresivne vježbe razvoja snage i izdržljivost.

KARDIOPULMONALNI TRENING

MORA BITI UKLJUČEN U REHABILITACIONI PROCES KAKO BI SE SMANJIO EFEKT INAKTIVNOST NA KRVOŽILNI I KARDIOPULMONALNOM KAPACITETU

POVRATAK U SPORT

PREVENCIJA

budućih ozljeda, analiza biomehaničkih uzročnika, upotreba bandaža, odgovarajuće opreme i sl.

OZLJEDE PREDNJIH KRIŽNIH LIGAMENATA (LCA)

NAJČEŠĆE DOLAZE U KOMBINACIJI SA OZLJEDAMA
MEDIJALNOG MENISKA I MEDIJALNOG KOLATERALNOG
LIGAMENTA (ZLOKOBNI TRIJAS)

KOD SVIH OZLJEDA KOLJENA, A TAKO I KOD RUPTURE lca, ZA
SIGURNOST ZGLOBA JE OD NAJVEĆE VAŽNOSTI M.
QUADRICEPS FEMORIS, TE URAVNOTEŽENO I
PROPORCIONALNO RAZVIJEN M. BICEPS FEMORIS.

RANI POČETAK VJEŽBANJA (UZ FAKTOR SIGURNOST!) JEDAN
JE OD KLJUČNIH UVJETA USPJEŠNE REHABILITACIJE I
POVRATKU U SPORT.

“ HOLISTIČKI” – SVEOBUHVAATNI IZOKINETIČKI PRISTUP
- primjenjiv na gotovo sve sportske povrede.

ČIM PRIJE NAKON POVREDE, A PRIJE OPERATIVNOG ZAHVATA
POČETI S REHABILITACIJOM
NA TAJ NAČIN
NEĆE DOĆI DO GUBITKA SNAGE I MIŠIĆNE MASE.
PRIJE OPERACIJE, A PO OPERATIVNOM ZAHVATU
REHABILITACIJA SE NASTAVLJA.
PRIMJENA OSOBITE METODE “JOHNSON- PROTUSMICAJNI
PRIBOR” KOJI OMOGUĆAVA FENOMEN LADICE I OMOGUĆUJE
VJEŽBANJE GOTOVO ODMAH NAKON POVREDE.

IZOKINETIČKI STROJEVI SU DJELO GENIJALNOG IZUMITELJA –
NO STROJEVI ČINE SAMO ONO ŠTO IM SE ZAPOVIJEDI

PREOPERATIVNI I POSTOPERATIVNI TRETIRAN SPORTAŠ
GOTOVO SIGURNO SE POTPUNO VRAĆA U SPORT BEZ
POVEĆANOG RIZIKA PONOVRNOG OZLJEĐIVANJA I DALJIH
KOMPLIKACIJA ZBOG PRETHODNE OZLJEDE

C I L J:

POTPUNO REHABILITIRAN ZADOVOLJAN SPORTAŠ, A
UMJEŠNOST OPERATERA DOLAZI DO NAJVEĆEG IZRAŽAJA

USKA VEZA I SURADNJA OPERATERA, SPORTAŠA I TERAPEUTA
U REHABILITACIJI JE NUŽNOST

SVAKI OD TE TROJICE JE JEDNAKO VAŽAN U OSTVARIVANJU
IZLJEČENJA – SVI DOBIVAJU

VRIJEME JE DA SE DRASTIČNO SMANJI BROJ SPORTAŠA
KOJI SU ZBOG RUPTURE LCA PREKINULI KARIJERU JER
POSTOJI ODGOVOR BEZ IMPROVIZACIJA

POVIJEST

1975 - WILMORE piše o prednosti izokinetičkog treninga u odnosu na izotonični

1977 - COOPER EMG analizom komparira izotermičke izotoničke i izokinetičke kontrakcije
– prednost izokinetike

1982 – JOHNSON: kontroliranje “prednjeg smicanja” tijekom izokinetičkih vježbi koljena
Revolucionaran rad u području izokinetičke rehabilitacije LCA – uveo u praksu “Johnson protusmicajni pribor” koji omogućuje vježbanje već u ranoj fazi nakon povrede, jer čuva koljeno od pomaka čak i tijekom najnapornijeg vježbanja

1986 – TIMM i SHERMAN preporučuju isključivo izokinetičku rehabilitaciju nakon operacije koljena, a CYBEX metodu budućnost rehabilitacije

1994 - PERRIN definitivno proglašava izokinetičko vježbanje dokazano najsigurnijim i najučinkovitijim na polje sportske rehabilitacije koljena (velika studija)